

maal: Hvad er det egentlig, som har givet denne hele Sag dens historiske Gang og Udvikling? Thi det tør jeg virkelig sige, at det ikke oprindeligt er her i Folkethinget, her, hvor vi have saa uhyre meget Andet at beskæftige os med, at man i nogen overveiende Grad har havt den pinlige Følelse, at disse Examinatorer ved theologisk og juridisk Attestats gif for dybt i en eller anden Retning; det kan umuligt være os, som dette har piint. Hvorfra er det da, at denne Sag er sat i Bevægelse? Det er fra de theologiske Studerende. Stødet blev senest givet for 10 Aar siden, nemlig i 1860, af en større Samling af Studerende, ældre og yngre. Og hvorpaa gif deres Udtalelse da ud? Andragendet gif eenstemmigt ud paa at faae faste Censorer, og det synes mig dog virkelig, at de Herre, som have faaet den Tro, at faste Censorer Snart betyde, derved dog maae blive lidt rokkede i deres Forestilling om denne Sag. Spørgsmaalet om Examencommissioner kom ved den nævnte Leilighed ogsaa frem, og i saa Henseende vare Nogle for, Andre imod, men derimod samlede man eenstemmigt om, at Indførelsen af faste Censorer var det Dnsste, man vilde frembære for Ministeren. Det var paa denne Basis, at Forhandlingerne skred frem. Nu veed jeg dog ikke rettere, end at man, hvor Talen er navnlig om den theologiske Examen, maa sige, at et saa stort Antal, et Antal af over 100 ældre og yngre Theologer, som forhandle denne Sag, dog maatte være de meest kompetente, thi, som det hedder: Den veed bedst, hvor Skoen trykker, som har den paa, — eller i al Fald meget nylig har havt den paa. Saaledes tør man vel nok antage, at det netop er dem, som have havt Blikket for, hvad det egentligt og væsentligt kom an paa. Den hele Retning, som da gjorde sig gjældende, var denne, at man fandt, at Studiets Omfang efterhaanden var voxet for meget op, og at man maatte ønske en Forandring i saa Henseende, og dernæst, at man ved Characterens Beregning var kommen bort fra en ældre Tids System, hvor man nedlagde det almindelige Indtryk i en almindelig Character, og var gaaet over til et nyt System, ifølge hvilket man

gav særlige Characterer. Dette var det andet Punkt, hvori man ønskede Forandring. Man ønskede altsaa Indførelsen af faste Censorer og en Forandring i Characterberegningen, og derved holdt Andragerne sig overbeviste om, at man vilde naae det af dem attraaede Maal. Nu er det netop denne Bøh, som Ministeriet har villet slaae ind paa, og jeg kan her gjentage, hvad jeg iøvrigt ogsaa har udtalt i Udvalget, da jeg var sammen med det, at det er saa langt fra mig at troe, at det er godt med Examenævsenet i enhver Henseende, at jeg tværtimod troer — og jeg har havt formeget dermed at gjøre til ikke at kunne have en bestemt Mening derom — at der i flere Henseender trænges til en Forandring, men at den sikreste Basis til at bygge videre paa efter min fuldeste Overbeviisning vil ydes ved Censorer, som paa en fast Maade bringes i Forbindelse med Examen, f. Ex. paa en saadan Maade som den, der nu foreslaaes af Udvalgets Fleertal — en Maade, der er temmelig overeensstemmende med, hvad der tidligere har været foreslaaet, og som jeg kun har imod i enkelte Punkter, men i det Væsentlige kan gaae ind paa. — Derved vil der blive givet en Minister, som ønsker at gjøre Forandringer der, hvor der trænges dertil, den væsentligste og den hensigtsmæssigste Hjælp. Jeg tænker da her paa Mænd, der fra andre Stillinger end Universitetsstillinger komme ind til disse Spørgsmaal med den Opfattelse af Forholdene, der er givet dem ved deres Virken udenfor Universitetet, og med den Sands, som man maa forudsætte, at de Mænd, der ere kaldede til disse Stillinger, kunne have bevaret, og gjennem det, om end moderate, Honorar, der bydes dem, kunne have en Impuls til fremdeles at bevare. Saaanne Mænd ville ikke alene udøve den modererende Indflydelse, som er det Moment, der netop paaapegedes i det omtalte Andragende fra de Studerende; men de ville bringes i en saadan Forbindelse med det hele Examenævsen, at derigjennem enhver Minister, der virkelig vil gaae frem ad Reformens Bøh, vil finde en meget væsentlig Støtte for sin Tanke og navnlig en Støtte af dem, der ere nøie kjendte dermed. Man maa nemlig huske paa, at det ikke hjælper her at tage efter en